

Agnieszka Zakrzewska
Barbara Kujawa

Język angielski dla dyslektyków

Podczas szkoleń, które organizujemy w Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli na temat: „Praca z uczniem dyslektycznym na lekcji języka obcego”, staramy się przygotować nauczycieli do zajęć w klasie, w której mamy jednego lub wielu uczniów dyslektycznych, a więc osoby ze specyficznymi zaburzeniami językowymi spowodowanymi nieprawidłowym funkcjonowaniem analizatorowej części układu nerwowego, przy przeciętnej i wyższej niż przeciętna kondycji intelektualnej.

Ronald Davis w swojej książce „Dar dysleksji” pisze, że dysleksja *jest wynikiem procesu myślenia i specyficzną reakcją na poczucie zamętu*. Pisze o dwóch sposobach myślenia, werbalnym i niewerbalnym; myślenie werbalne dokonuje się za pomocą słów, a niewerbalne wykorzystuje umysłowe obrazy pojęć lub idei. Dyslektycy preferują myślenie niewerbalne, co prowadzi w świecie słów do dezorientacji. Jednocześnie autor mówi o pozytywnej stronie dysleksji, określając ją jako DAR. A co może zrobić nauczyciel z tym darem? Jak go wykorzystać w nauce? Jak zaplanować lekcje języka obcego?

Poniżej przedstawiamy scenariusz lekcji języka obcego, uwzględniający trudności ucznia z dysleksją. Kursywą zaznaczone zostały czynności odnoszące się do ucznia dyslektycznego.

I klasa gimnazjum – język angielski – 45 min.

Temat: *Memory from my childhood: „Snow White” – my favourite fairy tale*

Nauczycielka uwzględniła w swoim scenariuszu już w celach ogólnych lekcji potrzeby ucznia dyslektycznego.

Cele ogólne

- Ćwiczenie i utrwalenie struktur gramatycznych wprowadzonych podczas poprzednich jednostek lekcyjnych: the Simple Past Tense/past forms of regular and irregular verbs (formy czasu przeszłego czasowników regularnych i nieregularnych).

Ze względu na ucznia z dysleksją zastosowałam metodę wielozmysłową oraz doskonalłam proces wzrokowo-słuchowy. W ten sposób integruje się jednocześnie funkcje percepcyjno-motoryczne, czyli zaangażowanie kilku zmysłów.

- Poszerzenie słownictwa uczniów, związanego z historią o Królowie Śnieżce, np. stepmother (macocha), Snow White (Królowa Śnieżka), hunter (myśliwy), dwarfs (krasnoludki), prince (książe), old woman (stara kobieta), glass coffin (szklana trumna), magic apple (magiczne jabłko), magic mirror (magiczne lustro).

Uczeń dyslektyczny potrafi poprawnie odczytać rzeczowniki. Do tego niezbędne były przygotowane przeze mnie kolorowe plansze z wybranymi rzeczownikami oraz kolorowe elementy układanki bajki o Królowie Śnieżce.

- Uczeń wypowiada się na temat wydarzeń z przeszłości – skimming – w celu uzyskania ogólnego obrazu treści czytanego tekstu.

Uczeń z dysleksją nie jest proszony o wypowiedź ustną, tylko o wypisanie pojedynczych zdań bajki.

- Scanning – w celu uzyskania szczegółowych informacji na podstawie czytanego tekstu.

Uczeń z dysleksją nie jest w stanie wyszukać informacji szczegółowych. Nauczyciel, aby ułatwić mu pracę,

podaje mu tekst o innym układzie graficznym – z większymi odstępami i napisany większą czcionką. Ponadto inną czcionką zaznacza wcześniej te informacje, na które uczeń ma szczególnie zwrócić uwagę.

- Jigsaw reading – konstruowanie całej historii na podstawie pomieszanych jej części (nauczyciel przygotowuje dla uczniów opowieść o Królowie Śnieżce i rozdziela całą historię na części).
- Predicting – przewidywanie wydarzeń historii na podstawie jej tytułu.
- Paraphrasing – opowiadanie całej historii własnymi słowami poprzez parafrazę zdań i wyrażzeń pojawiających się w historii o Królowie Śnieżce.

Uczennica poproszona została o wypisanie listy słów, które chronologicznie pojawiały się w bajce.

- Ćwiczenie umiejętności i technik słuchania w języku angielskim (practising listening skills).
- Ćwiczenie umiejętności mówienia w języku angielskim (practising speaking skills).

Dalej przytaczamy fragment przebiegu lekcji, tzw. rozgrzewkę:

1. Czynności organizacyjno-porządkowe.
2. Sprawdzenie pracy domowej.

Aby nie stresować ucznia z trudnościami dyslektycznymi, praca domowa u każdej osoby sprawdzana jest indywidualnie.

3. Wprowadzenie do lekcji.

Nauczyciel prosi uczniów o wymienienie tytułów różnych baśni, historii oraz opowieści, które znają z dzieciństwa, nadmieniając, iż tematem zajęć będą szczegółowe rozważania związane z pięcioma głównymi postaciami historii.

Takie wprowadzenie miało na celu uświadomić uczniowi na początku lekcji, że temat prowadzonych zajęć będzie mu bardzo dobrze znany.

4. Zapowiedź tematu lekcji.

Nauczyciel przypina do tablicy arkusz zawierający ilustracje pięciu głównych postaci baśni o Królowie Śnieżce oraz ich krótkie charakterystyki (opisy). Uczniowie proszeni są o dopasowanie, połączenie opisu z pasującą do niego ilustracją. Wybrane osoby proszone są o podejście do tablicy, przeczytanie odpowiedniego opisu oraz połączenie go z pasującym obrazkiem. Następnie uczniowie próbują odgadnąć tytuł opowiadania, które będzie głównym przedmiotem zajęć.

Typowe ćwiczenia dla ucznia z dysleksją: obrazek i jego opis. Uczniowie dyslektyczni przede wszystkim posługują się obrazami (patrz powyżej).

5. Zapisanie tematu lekcji na tablicy.

Nauczyciel sprawdza, czy temat lekcji został zapisany bezbłędnie w zeszycie.

Uczniowie pracują w grupach po trzy osoby. Każda z grup otrzymuje zestaw ilustracji oraz opowieść podzieloną na części. Zadaniem uczniów jest połączenie ilustracji z odpowiadającymi im częściami historii. Następnie każda grupa układa całą historię we właściwej kolejności. Potem wybrane osoby z poszczególnych zespołów prezentują swoją wersję wydarzeń. Po zakończeniu prezentacji przez każdą z grup uczniowie wspólnie wybierają najbardziej spójną dla wszystkich zespołów wersję opowiadania.

Uczennica z dysleksją swobodnie może pracować w grupie, która została przez nauczyciela dobrana tak, by uczniowie z bardzo dobrymi predyspozycjami językowymi mogli pomóc koleżance. Liderem grupy zostaje osoba zasugerowana przez nauczyciela. Z całą pewnością nie jest to uczennica z dysleksją.

Autorki są nauczycielkami konsultantkami w Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli Wydział w Warszawie